

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Illustrerad Söndagsmagasin.

C. Petersens Lith. Inst. i Göteborg.

N:o 14.) Utkommer hvarje Söndag kl. 7 f. n. Göteborg d. 7 April 1850. Pris för år: 4 1/2, för halft år 2 1/2. Rdr. bko. (IV årgången)

Corso i Berlin.

Corso i Berlin.

"Har Ni redan sett Corso?" frågade en ung man, som gick framför mig nedåt "die Linden" och som gjorde alla möjliga och tänkbara hopp och vändningar, för att fånga sin vackra grannes uppmärksamhet, som han, under nådig mamas skydd, beledsagade.

"Nej," svarade det oskyldiga barnet, säkert en oskuld från landet, "när och hvar får den foder?"

Den unga mannen trodde sig sannolikt förlora hos den sköna, om han förklarade, att Corso icke var något väsen ur djurrikets tre hufvudarter, utan den Italienska benämningen på en lustfart med de skönaste vagnar och hästar genom de förnämsta stadsdelarna. — Och dock skulle han icke förekomma henne mycket intressant, om han för henne skildrade det sydländska lifvets munterhet och glädje? — Han anhöll hos fru mama om tillstånd att nästa Onsdag få föra henne till Corso.

Säkert kände han blott Berliner - corso till namnet och hade förut aldrig hört något om dess sedvanor. Samtalet gaf mig den idéen, att också jag skulle denna dag besöka djurgården. — "Die Linden" ända till "Brandenburgerthor" voro liksom alla alleer som föra till "grossen Stern" uppfyllda med fotgängare, och på den breda Charlottenburgsvägen såg man otaliga vagnar ila till målet.

Prinsarnas och prinsessornas ekipager och de furstliga barnens småvagnar förspända med "Ponys," hvilkas förridare i Liliput - format, smyckade med blå sidenjackor och grå filt-hattar, hade ett förtrollande utseende. Bland de andra ekipager utmärkte sig ministrarnas, äfven som flera privata personers. — I allmänhet kan man dock om söndags eftermiddagarna se vackrare åkdon i djurgården (Thiergarten) och Charlottenburg än å Corso, der de förmögna af borgarklassen visa sig, hvilka icke i någon betydlig mängd visa sig på Corso, då dagen midt i veckan tager deras tid i anspråk. Vid "grossen Stern" erbjöds åskådaren en behaglig anblick. Fyra vagnar drogo in i Hofjägar - alleen och i midten var lemnad plats för de ridande. På båda sidor höjde sig åskådarna såsom en terrass. — Egentligen vet jag icke, hvem här var den mest afvundsvärde: de åkande, som blott hade ögon för vagnarne och de deruti sittande, som högst en gång nådigt nedskådade på medmeniskorna vid deras fötter, eller dessa, som helt ledigt, försedda med alla möjliga slags perspektiver, njöto af det friske-

take, som dessa högtfarande personer gafvo dem.

Hade icke åskådarnes mängd varit så stor, så hade jag väl helst velat höra till dem. Riktigt nog var den sammansatt och blandad ur alla stånd, och bildade i sina afstickande dragter en mycket brokig bild. Det var en äkta folktest, och det fattades blott bränvinslimonad - korf- och kakmånglorskor, för att vara rätt patriarkaliskt-berlinskt.

Fann man nu också något nöje der?

Njutning och glädje gafs det för unga flickor, vackra fruar, mödrar och dito fäder, unga Dandys, förvägna ryttare och hästälskare. Men för hvar och en, som icke hörde till en af dessa kategorier, hade detta mennisko- och djurspektakel ingenting tilldragande.

Det var den fördelaktigaste dager för unga flickor, för att visa, att de genom vårens milda verkan återfingo sina, genom vintrens förströelser bleknade drag och att de mattade ögonen åter strålade af glans och friskhet. Vackra fruar kunna vid detta tillfälle få framvisa sina gemälsers sednaste presenter af kostbara caschemirs schalar, Pariser hattar, sammetskläder och andra dyrbarheter och derigenom uppväcka allas beundran och afvund. Fåfänga mödrar och fäder sågo sina barn hyllade; unga dandys hade tillfälle att på det bestämdaste visa, hur nära deras likkistor voro, då deras matta utseende tillräckligen visade det för dessa redan voro mogna. Smäktande älskare, dessa unga Werther, hade lyckan att skåda stjernan på deras kärleks himmel och att noga iakttaga dess bana.

Det turkiska sändebudet, hans exelens Tallat Effendy, hade infört den sydländska seden med bukett- och konfektskastning, och de kungliga prinsarna och många andra, som alltid äro beredda att efterapa, eller så som hr. Tallat bekänna sig till det sköna släktets tillbedjare, hade följt hans goda exempel.

Huru många lyckliggjordes icke genom dessa blommor och bonbons, huru många söta blickar voro icke lönen för den visade uppmärksamheten, eller en uppmuntran eller uppfördran att ernå den. Det blef verkligen taladt genom blommor. Här blefvo alla guvernantens vackra lärdomar "*Mesdemoiselles, baissons les yeux, les officiers nous regardent,*" som dessa goda damer inpregla hos sina lärjungar, ohörsammade, ty igenom olydnad ernåddes det medel att lysa framför sina beskedliga kanske dygdigare medsystrar genom mängden af selars.

Visserligen användes denna procedyr endast af sådana damer, hvilkas skönhet står i

en viss dimmatmosfer och som icke är klart och offentligt erkänd — om ljusen af första storleken gälde det Cæsarska ordspråket: "De kommo — blefvo sedda — och segrade."

Huru många kärleksnät hafva icke genom denna Corso blifvit knutna, huru var icke Amor ständigt beredd att riktigt styra buketten eller sockerpilen, ty det är säkert, att den felträffade buketten verkade ofta bättre än den väl afmätte.

När den sköna såg, huru han bemödade sig att sända henne ett tecken till sin tillgifvenhet, så mottog hon det som en artighet. Men flög det henne tilltänkta förbi och hennes blick tillfälligt sökte hans, så måste den nedslagenhet och sorg, som hans drag tydligen måste utvisa, väcka hennes medlidande, — och medlidande ökar kärlekens ström — säger Desdemona.

Emellertid kunde man, som ordspråket säger, slå två flugor i en smäll. — En ung man ser en aldrig dam af sina bekantskaper, hon lider af sjuklighet, men vill ännu gerna synas ung; han ernar sända henne en buket; dock se, den flyger längre än till sin bestämmelseort och faller rakt i skötet på en blåögad finbildad flicka, som genom jungfrulig rodnad tillkännager sin glädje öfver denna utmärkelse. Men den bekanta damen såg äfven hans afsigt, gifver honom *par un regard approbateur* sin erkänsla tillkänna, som är honom en borgen, att han vid hennes nästa 6 diners och 3 thedants med varm soupé och champagne icke kommer att glömmas.

Jag vill vid detta tillfälle äfven omnämna några lidandes historier, som hafva förefallit på Corso. En buket, som säkert skolat taga en annan riktning, föll tillfälligtvis ned i min vagn. Då jag icke var försedd med blommor, så hade jag måst försaka nöjet af blomsterkastningen och fröjdade mig hjertligen öfver mitt fynd. Vid sidan af min höll en vagn med en med mig bekant familj, från hvilken tvänne förtrollande ögon, som jag alltid gerna ser, skälmskt beskådade mig, och förrän min vagn rullade bort, sände jag blommorna till min granne.

Icke anande något ondt, går jag nästa morgon för att hälsa på min älskarinna; jag förvånades öfver den köld och spotskhet hvarmed jag blef mottagen. Förgäfves söker jag utgrunda orsaken, all möda blir fruktlös, alla böner utan nytta; slutligen visar sig fadren och öfveröser mig med förebräelser för det oförsäkända anbud jag gjordt hans dotter. Jag faller som från skyarna, då jag erfar, att det i buketten var invecklad en biljett, hvilken i de friaste uttryck bestämmer ett *rendez-vous*

för följande dagen. Naturligtvis förklarade jag min oskuld, tillstod uppriktigt sakens förhållande, men sjönk i min sköns ögon ännu mycket mera, då hon erfor, att jag farit till Corso utan att medhafva någon bukett för hennes räkning.

O kvinnor! kvinnor! j tillgifven heldre en man, som öfverskrider anständighetens skrankor, än en, som icke tänker på löjliga och usla uppmärksamheter, upfunna för att smickra eder egenkärlek.

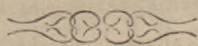
Vagnarna måste ofta hålla stilla en längre tid, och således tilldrog sig äfven, att ystra hästar blefvo otåliga och kuskarna nästan icke förmådde vara herrar öfver tyglarna. I min närhet stod ett ekipage, hvaruti autto tvänne välklädda damer. Redan länge hade jag beundrat några buketter, som lago på baksittsen, och funderat på hvarföre de hade erhållit dessa, då de hvarken hade ett ungt eller vackert utseende. Rikedom tycktes icke heller falla dem besvärlig, ty vagnen var hyrd och hade hvarken stående eller sittande betjent. Plötsligen blifva hästarna bakom dem oroliga, stegra sig och vilja med all makt framåt. Förgäfvos bemödar sig kusen att tygla dem, de stöta mot vagnen framför dem — en gång, två gånger — ett fasans rop höres genom luften, jag blickar bort öfver och ser — att hästarna hafva stött tistelstängan genom damernas vagn. Alla bemöda sig att bistå dem, dock ser man förundrad på hästarna och menar, att de äro förtrollade, ty på den genomborrade baksittsen visar sig den ena blomman efter den andra, man tror till ock med, att Döbler hade gömt sig i vagnen och nu på Corso repeterar sitt älskliga trollspel "och ännu en bukett, och ännu en bukett."

Då man hemtat sig efter förväningen, kom man elter några öfverläggningar till materiella ideér och upptäckte att damerna, af fruktan att icke få någon bukett, hade gömt ett stort förråd i vagnslådan, — för att efter hand framtaga dem och derigenom öfverstråla alla andra damer.

Den tredje sorgliga historien.

Den mängd buketter och confettis, som föllo på marken i stället för i vagnarna, hade framkallat en skara gatpojkar, hvilka samlade blommorna, för att dagen efter försälja dem och förtära konfektet. Flera gånger förvänaades jag öfver den förvägenhet hvarmed dessa pojkar kröpo under vagnarna, för att uppsamla det kastade, och som oakadt alla förmaningar icke hörde tillsägelsen att akta sig. En pojke blif öfverkörd och dog af följderna.

Några dagar efteråt stod i "Berliner Zeitung" en "insändares" ödmjuka anhållan, att polisen borde vara mera uppmärksam vid bullersamma nöjen, såsom på Corso, der tyvärr genom deras liknöjdhet ett menniskolif hade gått förlorat, och att man icke nog tydligt kunde sätta sig i föräldrarnas läge, som förlorat ett förhoppningsfullt barn.

Friesland och Frieserna.

Friesland, beläget vid Nordsjön och Zuydersee och skild från Ostfriesland genom provinsen Gröningen, är kanske af alla Holländska provinser den märkvärdigaste och utan motsägelse den minst bekanta och besökta. Knappt råka ett par skådelystna och largiriga turister årligen till västkusten af Nordholland; Friesland, provinsen Overijssel och Drenthe komma aldrig i fråga.

I och för sig erbjuder Friesland ingen särskild karakter; det liknar alla andra Hollands provinser, det består af ofantliga, enformigt gröna, med städer, byar, gårdar och landställen öfversädda, af kanaler genomskurna, af präktiga boskapshjordar arbetade eller af bönderna afmejade slätter; men det skiljer sig väsentligt genom språk, författning, tradition, sedvanor och öfver hufvud genom innevärnarnas seder.

Det Friesiska folket berättar, att det härstammar från Indien. Det vet, att dess förfäder fordom behärskat vidsträckt länder, och ehuruval det är beröfvadt sin makt, så har det dock bevarat sin oafhängighetsanda och stolthet. Männerna äro i allmänhet stora och starka, kvinnorna smärta, med blondt ymnigt hår, blå simmande ögon. De äro öfver hela Holland berömda för sin skönhet; de bära en kort mantel, som prydligt sluter sig till lifvet; en lätt hulva betäcker deras hjessa och faller ned i nacken, och två stora guldplåtar skydda deras tinningar. De rika foga härtill ett diadem af perlor och diamanter. Man ser vanliga bondkvinnor, som om söndagarna i kyrkan bära smycken till ett värde af 1000 — 1200 *Rfl. B.co.* Äfven de fattigaste rigta all sin häg på besittningen af en dylik hufvudprydnad. Pigorna spara i åratal sin lön, för att till en början köpa ett pannband af silfver, hvilket de längre fram utbyta mot ett af guld. När man ser denna vackra Friesiska folkstam, dessa kraftfulla män af undersättsig kroppsbyggnad, dessa kvinnor med ett på en gång ädelt och behagligt sätt att vara, prydda med diadem på pau-

nan, så förstår man, att de bära en diup inrotad nationalstolthet i sitt bröst och man hör med fördubbladt interesse sängen om deras ursprung.

Omkring tre århundraden före Christi födelse blomstrade ett rike vid Ganges stränder, hvars rikedom och välfärd voro vidt och bredt berömda; detta land kallade man Frisia. Det beherrskades af Adel, en ättling af Sem, Noachs son. En man, vid namn Agrammos, af ringa härkomst, men med dristig och äre-girig anda, uppväckte ett uppror bland folket mot dess rättmätige herre, dödade honom och bemäktigade sig hans thron.

Adel hade tre söner: Friso, Saxo och Bruno, som landförfvistes och flygtade till Grekland. Några berättar, att de blifvit lärjungar hos Plato och studerat filosofi, för att trösta sig öfver sin olycka; andra, att de hade egnat sig åt krigstjensten och beledsagat Alexander den Store på dess fälttåg. Huru det än förhåller sig, så slutade de, efter Alexanders död, fred med röftrarna af sina faders thron och återvände till sitt fädernesland. Men der stannade de icke länge, ty under deras bortovaro hade de förlorat folkets gunst, hvarföre de på nytt beslutade sig till utvandring. De afreste med en flotta om 24 skepp och styrde mot ett nordligt land, Germania, som de hade hört mycket omtalas.

Deras resa varade i sju år. Slutligen landade de år 312 f. Ch. vid inloppet till Zuydersjön på europeisk botten. Denna nejd var då till hälften öfversvämmad och bebodd af Sueverna. Friso underkastade eller slog landets gamla innevärnare, uppförde fördämnningar, grundade städer, bland andra Staveren, och lade hela södra Holland under sitt herravälde, medan hans bröder nedsatte sig, axo i Sachsen och Bruno i Braunsweig.

Af sju stora distrikt, hvaraf fordom Friesernas land bestod, är nu blott Friesland öfrigt med 200,000 innevärnare, och hvars hufvudstad är Leeuwarden med 7,000 menniskor. Men den märkvärdigaste staden är Hindelopen vid Zuydersee, hvars innevärnare i vissa afseenden icke hafva mera likhet med de öfriga Frieserna än dessa sednare med de egentliga Holländarne. De hafva särskilda egendomligheter och bära sedan otänkbara tider samma drägt, hvilken de aldrig ändrat och efter all sannolikhet aldrig komma att ändra. Kvinnornas drägt är den besynnerligaste man kan se; den har mycket likhet med Kinesernas och Turkarnas, och lika mycket af den ena som af den andra, så att det faller svårt att säga, hvilken af dessa två nationer hafva mest bidragit till sammansättningen af denna

Kapplöpning på skridsko i Friesland.

En Friesisk förpaktare.

Nattvaktare i Hindelopen.

Täfflingsstrid af Friesiska qvinnor i skridskoåkning.

Drägter i Hindelopen i Friesland.

andransvärde dräkt. Det skulle blifva fämligen svårt att beskrifva densamma; men våra afbildningar återgifva den med en sanning, som pennan icke skulle vara i stånd till. Flickorna skilja sig från de gifta genom hufvudprydnader, i det de förras hufva är större. Männernas dräkt är mindre påfallande än kvinnornas: de bära långa rockar af mörk färg, hopknäpta ända till halsen; dessa äro mycket vida och bilda från höfterna långt ned på benen en stor mängd småveck; dessutom äro de försedda på hela längden med en otalig mängd små metallknappar. Öfver nacken binda de liksom en liten schal en röd eller blå duk. Som hufvudbetäckning bära de låg hatt med runda breda brätten.

Så väl de manliga som de kvinnliga innevärnarna i Hindelopen hafva sina egna seder och bruk, hvilka man, liksom deras dräkt, endast återfinner hos innevärnarna i byn Molkweren. De tala ett språk, som endast de förstå. Det kan vara hvilken väderleck som hälsat, så antända de ingen eld förrän den 12 November; aldrig stänga de om dagen sin dörr; så väl vinter som sommar låta de från morgon till afton den yttre luften genomströmma sina hus. Kvinnorna ser man ständigt med en duk i handen, alltid tuggande på pepparkakor.

Nattväcktarne i Hindelopen, liksom i de flesta städer i Holland, börja sin nattrund klockan 10, som fortsättes med några afbrott till morgonen. Hvarje minut rigta de sina blickar åt tornet, der en väktare med en lanterna gifver tecken, när och hvar en eldsvåda utbrustit. Se de detta fatala ljus, så väcka de sina sofvande medborgare medelst en skramla, som de ständigt bära med sig. Dessutom är det deras åliggande, att genom höga rop tillkännagifva tiden hvarje timma, och derigenom onödigtvis störa sömnen. Sattligen åligger det dem att fänga tjuvar som försöka göra inbrott. För detta ändamål äro de försedda med en stor sabel och en lång käpp, vid hvars ända befinner sig en järnkrok, med hvilken de fasthålla de mistänkta eller de på frisk gripning gripna så fast vid benen, att det är omöjligt att komma lös.

De Friesiska förpaktarne äro i allmänhet rika, men de lefva mycket enkelt. De göra förträfflig ost och de berömda smöret, som vidt och bredt försändas i små tunnor. Smöret är landets förnämsta produkt och det åligger förpaktarskan att bereda det. Derföre öfvertyga sig också godsegarna först, innan de bortförpakta sina gårdar, om förpaktarens hustru, som anmäler sig, innehar de erforderliga egenskaperna, det vill säga, om hon förstår att tjerna smör. Männerna befalla sig

endast med de yttre göromålen. Nästan alla hafva en vagn, hvaraf de om sommaren vid godt väder betjena sig. Har regnet gjort vägnarna ofarbara, så lemna de vagnarna hemma och fara ut i en liten segelbåt. När äfven skeppsfarten blifver omöjlig, så ersätta slädar och skridskor båtarna. De äro derföre afvexlande kuskar, båtförare och skridskoåkare. Men då de från ungdomen äro vanda vid dessa särskilda öfningar, så utföra de dem så att säga lekande.

Om vintern erbjuder Friesland den egenomligaste bild, emedan det der hvarje år förekommer en täflingsstrid i skridskoåkning. Det är omöjligt att bo härstädes, om man icke kan åka på skridskor, åtminstone om man vill blifva dömd till att icke få gå ut ur rummet. Också åka Frieserna oftare på skridsko än de gå och äro utmärkta i denna konst, som för dem är mindre ett nöje än en oundviklig nödvändighet. De lära skridskoåkningen i sin tidigaste ungdom och begagna sig deraf tills sin högsta ålder. Knapt har ett barn fått krafter nog för att hålla sig på benen, så späna föräldrarna skridskor på dess fötter och undervisa det huru det skall bära sig åt för att stå och gå på isen. Vid tio års ålder har af lärjungen redan blifvit en lärare; men han blifver först en fulländad skridskoloppare vid en ålder af mellan 20 och 30 år och sedan går det åter tillbaka. Det uppväcker förvåning, när man ser med hvilken behändighet, behag och hurtighet dessa synbart tunga människor inom några minuter genomlära en stor sträcka. Man måste hafva varit ögonvittne till ett sådant täflingslopp, för att tro det. Dessa kapplöpningar föregå på långa breda kanaler, som i mitten äro delade medelst bräder, för att icke skridskoåkarna skola stöta mot hvarandra. Då isen ofta på den ena sidan är bättre än på den andra, så växla de åkande bana vid återlöpandet, så att de hafva lika fördelar. Vadjebanan är på båda sidor afspärrad med linor, som gå tvärs öfver hela kanalen. Vanligen bevistas dessa skådespel af en stor människomassa. Dock för att vinna priset måste man hafva segrat 60—80 gånger efter hvarandra. Premierna bestå vanligtvis af kostbarheter till tämligen högt värde.

Äfven för kvinnorna finnas sådana kapplöpningar, hvilka kanske äro ännu intressantare än männens. Besitta de mindre kraft, så utveckla de mera grace, och hvad de kunna sakna i hurtighet, ersätta de genom lätthet.

Eremitthyddan.

Novell af Hugo Schwartz.

(Öfversättning från Norskan.)

(Forts. o. sl. från N:o 13.)

De gingo nu igenom klippklyftan och stodo snart framför hyddan, hvars tak var nedrifvet, men hvars väggar invändigt ännu utvisade Henriks profstycken i ritkonsten: små hus och stora människor, ritade med kol. Sara skämtade öfver hans geni, mest i ändamål att skingra hans djupa känslor. Hon fann allt så som hon imaginerat sig det, endast var terrängen omkring hyddan större och klipporna lägre än hon tänkt sig dem.

Henrik bad henne se sig omkring utanföre, medan han talade med pojken, då hon dock icke förstod hans språk.

"Detta är en eländig hydda," sade den förmenta Engelsmannen till vägvisaren, på bruten Norska. "Egaren måste varit mycket fattig?"

"Åh nej! Gunner var icke så klen," svarade pojken, man fann många penningar efter honom; men han var en stor skojare, och stälde sig alltid, som om han varit på väg att svälta i hjäl."

"En af mina vänner har en gång varit i hans hydda och jag har lofvat honom att göra förfrågningar om den gamle, han dog ju i fängelse?"

"O! ja! de ogudaktiga få till slut sitt straff, änskönt den sista tjufnaden ej var stort att tala om."

"Han hade ju en dotter?"

"Ja! hon tog tjänst i Christiania, och fördes åter hit på sjukhuset, der hon dog."

Henrik torkade svetten af pannan. "Här var den gången äfven en liten pojke; dottrens son tror jag?"

"Pytt! han var icke mer KIRSTENS son, än jag är kungens son; han hade nog rikare föräldrar den karlen."

Henrik blef blossande röd, och hans ögon tindrade. "Vet du det säkert?" sade han häftigt, "Ijug icke för mig, det säger jag dig!"

"Jag vet icke annat än hvad folk säga, jag herre," svarade gossen, något förskräckt, "men det var många som hörde, att gamla Gunner sade till honom, som slog honom fördärfvad, att han hade passat hans son i många år, och att han kunde bevisa, att han hade förhjelpt honom till gift att förgifva klockaren med; men då Samuel hängde sig, gjordes intet mera af saken, och pojken hade rymt så många år sedan."

"Har man aldrig hört utaf honom sedan?" framstammade Henrik.

"Nej! men hade han varit så klok att återkomma, så hade han kanske kunnat blifva en rik man, för han hade säkert en rik moder."

Henrik stödjade sig emot den kalla väggen. "Alltså en mördares son," sade han till sig sjelf, "det är sämre än en tiggares."

Sara upptäckte straxt hans förändrade utseende, hon var van att gissa hans sinnestämning af hans anletsdrag. "Kom ut ur denna fuktiga kalla stenhytta, min vän," sade hon, "dina spådom har gått i fullbord. Lufsten är redan klar här uppe, och dimman ligger blott som ett bomullstäck öfver dalen; jag har upptäckt en plats, der man har en vidsträckt utsigt, kom och följ mig der bort."

Vägvisaren fick sin belöning och sändes hem. Sara förde sin man bort till den vackra platsen. "Du har hört något obehagligt, goda Henrik," sade hon, då de blifvit ensamma, "låt din Sara dela dina bekymmer."

"Säkert, min trofasta tröstarinna; min själ med alla dess tankar och känslor har alltid legat så öppen för dig, som denna fria utsigt. Du skall erfara allt, men svara mig först på en fråga," fortsatte han, i det han lät henne sätta sig på en mossbevuxen sten. "Du har åtnjutit en bättre och grundligare religionsundervisning än jag, huru förstår du de ord i vår barnlärdom, att Herren straffar fädernes missgeruingar på barnen i tredje och fjerde led?"

"Jag anser det," svarade Sara, "som en skön jämförelse mellan hans straff och belöning, som går intill tusende led."

"Men hans vrede och straff anser du som oundvikliga?"

"Jag tror," svarade Sara, efter något betänkande, "att onda böjelser lätt kunna gå i arf, och att det är sannolikt, att dåliga föräldrar uppfostra dåliga barn; således måste Guds misshag följa med synden. Men märk väl min vän," tillade hon, och såg honom vänligt uti det mörka ögat, "det är om Herrans lag vi här tala, Hans evangelium tillsägar förlåtelse för hvarje ångradt brott, antingen det har sitt ursprung från eget hjerta, eller från ärfta onda instar."

Under detta korta samtal hade en frisk morgonvind alldeles förjagat dimman från dalen och följde elfvens lopp till hafvet. Solen strålade klart; på den breda strimman af vattnet, som hen företrädesvis belyste, syntes otaliga diamanter hoppa upp och ned af fröjd öfver dess återseende. Husen på andra sidan speglade sig stilla och lugnt i vattnet.

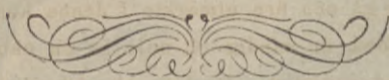
"O! se!" sade Sara, "huru Herran, liksom

med ett tecken, vill intyga mina ord. Se! huru Hans kärleks milda glans förjagar syndens och missmodets mörka dimmor, och se, min vän, huru den goda Guden äfven uppfyller dina små oskyldiga önskingar; aldrig kunde jag sett detta förtrollande prospekt i ett fördelaktigare ögonblick."

Henrik fattade sin hustrus hand, och ryckte den till sina läppar; hans ansigte hade upklarnat, han skådade med hänförelse, dels på den vackra utsigten, dels på sin hustrus milda, af morgonsolen belysta ansigte.

"Ja!" sade han, "det är upplyftande att beskåda Guds allmakt och godhet i en skön natur, men det bästa han skänkt mannen, är dock en from och förståndig qvinna."

(Slut.)

Kabeljau (*Gadus Morrhua L.*) och dess fångande.

(Forts. fr. N:o 13.)

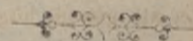
Fisket börjar i April och varar till fram emot Oktober. Hvad angår den stora banken, så utlöpa dit skepp af 120 — 130 tonn, med 2 stora slupar och 16 — 20 personers manskap. Deras afresa från Frankrike sker de första dagarna af Mars. Först fara de till St. Pierre, för att landsätta de kringvandrande fiskrarna, nybörjare och skeppspojkar, och sedan fara de till banken, för att der kasta ankar och fiska. De äro försedda med omkring 5000 fiskkrokar och hvarje morgon uppdrägas fisksnörena. Den 15 till 30 Juli är det första fisket slutadt, och skeppen återvända till St. Pierre, för att på nytt intaga salt och agn och segla tillbaka till banken. Vid en mycket gifvande fångst är till ock med en tredje fart nödvändig, men då blifver det ingen tid öfrigt för fiskrarna, att fullständigt bereda fisken, de måste fast mer medtaga den otorkad, blott saltadt, till Frankrike. Föröfrigt ärfordrar fisket på den stora banken det dugligaste och modigaste sjöfolk, då det utövas på ett ständigt upprört haf, under ett strängt klimat, och der det dessutom hopar sig fara på fara för jöfolket. Förluster af manskap och båtar inträffa ofta genom stormar och tjocka hafsdimmor. Fisket på kusten bildar sjöfolket, men det på banken hårdar dem. Än hafva de att kämpa med det stormmande hafvet, än omgifvas de af en ogenomtränglig dimma, än måste de lida hunger, köld och derjemte de största ansträngningar, än måste skep-

pen med största fara slingra sig mellan klippor och isberg, med ett ord: alla hafvets förskräckelser ställa sig här dem till mötes, och derjemte måste de under ganska lång tid se dessa faror modigt i ögonen. — Hvad slutligen fisket på kusten af Island angår, så sker detta mellan drifisen, 64 — 66" n. br. på ett likaledes ständigt upprört och bottenlöst haf. Skeppen måste därför blifva under segel. Fisket utövas med bottensnören på 100 — 120 famnars djup. Fisken insaltas genast i fat, som man medbringa från Frankrike. Skeppen äro af 50 — 80 tonns storlek och bemannade med 12 — 15 matroser. De afgå i April och återvända i September. Dock några, som gynnas med ett lyckligt fiske, återvända redan i Juni, för att genast ännu en gång afsegla.

Men när nu redan Fransmännen ensamt göra en så riklig fångst, att så många tusen människor genom den sysselsättas, huru enörnt stort måste då icke fiskens antal vara, då tillika så många andra folkslag göra ett icke mindre lyckligt byte! Fordom förbrukade staden Bergen ensamt årligen 40,000 tunnor salt till insaltning af omkring 12 millioner \bar{c} fångad fisk. En skouare på 50 — 70 tonns fångar omkring 850 centner, en slup 300 och de mindre fartygen 200. Enligt Cormack fångades årligen med krok öfver 200 mill. dvärgtorsk, 100 mill. blåfisk och öfver 400 mill. sill och kolja. Agnen dertill fångas med nät.

Men äfven den närmare beskrifningen af sjelfva fångsten torde vara läsaren välkommen, och vi lemna derfore derom en allmän berättelse.

(Forts.)

Från Lithografiska pressen är färdig:
Mårten Luthers lilla cateches

i Skrifstil,

36 sidor text i kulört omslag.

Pris: 12 sk. Banko.

 Då 8 exemplar tagas erhålles det 9:de gratis.

Skriften försändes portofritt med åtnämnandet posten. Requisitioner expedieras skidsammast, då man med bifogandet af kontanta medel vänder sig till utgifvaren.

Göteborg i April 1850.

C. Petersen.

PLAN VON LEIPZIG.

A. Öffentliche Gebäude und Denkmale.

- A. Bethaus der griech. Gemeinde.
- B. Bethaus der israelit. Gemeinde.
- C. Jacobskirche.
- D. Johannis- oder Spitalkirche.
- E. Kirche der reform. Gemeinde.
- F. Hauptwache, sonst kath. Kirche.
- G. Nicolaikirche.
- H. Neukirche.
- I. Paulinerkirche.
- K. Peterskirche.
- L. Thomaskirche.
- M. Waisenhauskirche.
- N. Augustinum.
- O. Neubad Hof.
- P. Leipzig-Dresdner Bahnhof.
- Q. Leipzig-Magdeburger Bahnhof.
- R. Buchhändler-Börse.
- S. Große Biererei.
- T. Kürschnerhaus.
- U. Gasbereitungsbauwerk.
- V. Georgenhaus.
- W. Gewandhaus.
- X. Hiller's Denkmal nebst Bach's Denkmal.
- Y. Wärfel.

B. Öffentliche Plätze.

- a. Marktplatz.
- b. Augustusplatz.
- c. Johannisplatz.
- d. Königsplatz.
- e. Hofplatz.
- f. Neustadtplatz.
- g. Theaterplatz.
- h. Schulplatz.
- i. Klosterplatz.

C. Straßen und Gassen.

- 1. Antonstraße.
- 2. Bahnhofstraße.
- 3. Bahnhofsgraben.
- 4. Barfüßergasse.
- 5. Blumengasse.
- 6. Böttchergässchen.
- 7. Bräuer.
- 8. Burgstraße (kleine).
- 9. Burgstraße.
- 10. Bürgerschule (an der).
- 11. Dresdner Straße.
- 12. Eisenbahnstraße.
- 13. Fleischergasse (große).
- 14. Fleischergasse (kleine).
- 15. Frankfurter Straße.
- 16. Friedrichstraße.
- 17. Gartenstraße.
- 18. Gerbergasse.
- 19. Gewandgässchen.
- 20. Glockenstraße.
- 21. Goldhahngrässchen.
- 22. Grimmaische Straße.
- 23. Hauptstraße.

- 24. Halleische Straße.
- 25. Halleische Gasse.
- 26. Holzgasse.
- 27. Hospitalstraße.
- 27. b. Pöbe Straße.
- 28. Infanterie.
- 29. Johannigasse.
- 30. Katharinenstraße.
- 31. Kirchgasse.
- 32. Klostergasse.
- 33. Kleine Gasse.
- 34. Kreuzstraße.
- 35. Kupfergässchen.
- 36. Lange Straße.
- 37. Schmalengässchen.
- 38. Magdeburgergässchen.
- 39. Mittelstraße.
- 40. Moritzbäum (an dem).
- 41. Mühlgasse.
- 42. Mühlgraben.
- 43. Neumarkt.
- 44. Neumarkt.
- 45. Neumarkt.
- 46. Neue Straße.
- 47. Neustadt.
- 48. Neues Pfortchen.
- 49. Nicolaistraße.
- 50. Obmarkt (am).

- 51. Packhofstraße.
- 52. Park (am oberen).
- 53. Park (am unteren).
- 54. Petersstraße.
- 55. Plauenischer Platz.
- 56. Pleiengasse.
- 57. Poststraße.
- 58. Preußergässchen.
- 59. Querstraße.
- 60. Reichstraße.
- 61. Reudner Straße.
- 62. Ritterstraße.
- 63. Rosenthalgasse.
- 64. Salomonstraße.
- 65. Salzgraben.
- 66. Schloßgasse.
- 67. Schützengässchen.
- 68. Schützengasse.
- 69. Schuhmachergässchen.
- 70. Schulgasse.
- 71. Sporengässchen.
- 72. Tuchschneeweg.
- 73. Tauchaer Straße.
- 74. Theatergasse.
- 75. Thomaskässchen.
- 76. Ulrichgasse.
- 77. Universitätsstraße.
- 78. Wasserwerk (an der).

D. Thore.

- aa. Dresdner Thor.
- bb. Frankfurter Thor.
- cc. Gerberthor.
- dd. Grimmaisches Thor.
- ee. Halleisches Thor.
- ff. Hospitalthor.
- gg. Münzthor.
- hh. Petersthor.
- ii. Rosenbäum Thor.
- kk. Schloßthor.
- ll. Schützenthor.
- mm. Thomasthor.
- nn. Windmühlenthor.
- oo. Zeilertthor.

E. Gärten (öffentliche).

- I. Botanischer, sonst Zeiser's.
- II. Herzog's, f. Reichenbach's.
- III. Köder's Garten.
- IV. Reimer's, sonst Boie's.
- V. Reimer's, sonst Boie's.
- VI. Riebel's, sonst Riebel's.